Høgskolen i Telemark

Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

523 ETIKK

03.12.02

Tid:	4 timar
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetal:	3 (med framsida)
Hjelpemiddel:	Ingen
Merknad:	Kandidaten skriv ei oppgåve.

Eksamensresultat på internettadresse:

http://www-bo.hit.no/af/eplanidx.htm

EXAMEN FACULTATUM

EKSAMEN I ETIKK

03.12.02

BOKMÅL

Kandidaten skal besvare oppgave 1 eller oppgave 2.
(Hver oppgave har to deler A og B, som begge skal besvares)

ENTEN: OPPGAVE 1

A

Sokrates representerer det klassiske greske synet på forholdet mellom etikk og vitenskap: "Den som vet det rette gjør det rette". Redegjør for noen av de problemer som har oppstått i nyere tid mellom etikk og vitenskap, slik at det sokratiske prinsippet blir brutt : for eksempel innen våpenforskning, genforskning, medisinske eksperimenter, klimaforskning, økonomisk forskning, etc. Finnes det områder der det er mest naturlig å hevde et sokratisk enhetssyn i dag?

B

Under 2. verdenskrig utførte tyske leger medisinske eksperimenter på jøder og sigøynere, blant annet for å finne en vaksine mot tyfus. Dette ville kunne spare titusenvis av liv, og legene argumenterte for at det da ikke var galt at noen få menneskeliv gikk tapt i forsøkene. Hva er etisk uholdbart i et slikt argument? Trekk gjerne inn tenkere som Kant og Habermas for å forklare det du vil si.
I moderne tid blir dyr ofte brukt til utforskning av nye medisiner. Er medisinske dyreforsøk mer moralske enn menneskeforsøk? Begrunn ditt syn med henvisning til en eller flere av de følgende etiske teorier:utilitarisme, dy(g)dsetikk, kasuistikk, nærhetsetikk, plikt-/rettighets-etikk.

ELLER: OPPGAVE 2

A

Grunnlovens §100 sier: "Frimodige Ytringer, om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand, ere Enhver tilladte". Tross full ytringsfrihet er det altså etiske begrensninger av hva en har lov til å ytre i vårt samfunn. Hvilke begrensninger mener du er særlig viktige i vårt moderne multikulturelle samfunn? Ta opp for eksempel privatliv, personvern, forholdet til demokratiet, seksualitet, blasfemi etc. Er det områder der du mener en absolutt ikke bør begrense ytringsfrihet? Gi eksempler og grunngi ditt syn med henvisning til etiske tenkere og/eller teorier.

B

Hva er utilitarisme? Hva er forskjellen på handlingsutilitarisme og regelutilitarisme? Hva er forskjellen på deontologisk etikk og regelutilitarisme?

Tenk deg at du har vunnet 1000 kroner og ønsker å bruke dem på en etisk fornuftig måte. Du har flere alternativer. Alternativ 1 er å gi pengene til Amnesty International, alternativ 2 er å kjøpe lærebøker til en fattig elev i videregående skole.
Hva slags normkonflikt kan du tenke deg i denne situasjonen? Formuler normene.
Gi et regelutilitaristisk argument for at et av alternativene bør velges, og et dy(g)dsetisk argument for det andre alternativet. Kan en argumentere deontologisk for et av , eller begge alternativene?

EXAMEN FACULTATUM

EKSAMEN I ETIKK

03.12.02

NYNORSK

Kandidaten skal svare på oppgåve 1 eller oppgåve 2.
(Kvar oppgåve har to delar A og B, som begge skal svarast på)

ENTEN: OPPGÅVE 1

A

Sokrates representerer det klassiske greske synet på tilhøvet mellom etikk og vitskap: "Den som veit det rette gjer det rette". Gjer greie for nokre av dei problema som har oppstått i nyare tid mellom etikk og vitskap, slik at det sokratiske prinsippet blir brote : til dømes innan våpenforsking, genforsking, medisinske eksperiment, klimaforsking, økonomisk forsking, etc. Er det område der det er mest naturleg å hevde eit sokratisk einskapssyn i dag?

B

Under 2. verdskrig utførte tyske lækjarar medisinske eksperiment på jødar og sigøynarar, mellom anna for å finne ein vaksine mot tyfus. Dette ville kunne spare titusenvis av liv, og lækjarane argumenterte for at det då ikkje var gale at nokre få menneskeliv gjekk tapt i eksperimenta.
Kva er etisk uakseptabelt i eit slikt argument? Trekk gjerne inn tenkjarar som Kant og Habermas for å forklare det du vil seie.
I moderne tid blir dyr ofte brukt til utforsking av nye medisinar. Er medisinske eksperiment med dyr meir moralske enn eksperiment med menneskje? Grunngjev synet ditt med å vise til ein eller fleire av dei følgjande etiske teoriane: utilitarisme, dygdsetikk, kasuistikk, nærleiksetikk, etikk grunna på plikt / rettar.

ELLER: OPPGÅVE 2

A

Grunnlovens §100 seier: "Frimodige Ytringer, om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand, ere Enhver tilladte". Trass i full ytringsfridom er det altså etiske avgrensingar av det ein har lov til å ytre i samfunnet vårt. Kva for avgrensingar meiner du er særleg viktige i det moderne multikulturelle samfunnet vårt? Ta til dømes opp privatliv, personvern, tilhøvet til demokrati, seksualitet, blasfemi etc. Er det område der du meiner ein absolutt ikkje bør avgrense ytringsfridomen? Gjev døme og grunngjev synet ditt med å vise til etiske tenkjarar og/eller teoriar.

B

Kva er utilitarisme? Kva er skilnaden mellom handlingsutilitarisme og regelutilitarisme? Kva er skilnaden mellom deontologisk etikk og regelutilitarisme?

Tenk deg at du har vunne 1000 kroner og ønskjer å bruke dei på ein etisk fornuftig måte. Du har fleire alternativ. Alternativ 1 er å gjeve pengane til Amnesty International, alternativ 2 er å kjøpe lærebøker til ein fattig elev i vidaregåande skole.
Kva slags normkonflikt kan du tenkje deg i denne situasjonen? Formuler normane.
Gjev eit regelutilitaristisk argument for at ein bør velje eit av alternativa, og eit dygdsetisk argument for det andre alternativet. Kan ein argumentere deontologisk for eit av , eller begge alternativa?